

ئۆسمۈرلەر ئۈچۈن ئىنقىلابىي ئوقۇشلۇق

شاكچەك تۆمۈر يول پارىزانلىرى

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

ليۇ جىشيا

شاكىچىك تۆمۈر يول پارتىزانلىرى

تەرجىمە قىلغۇچى: ئىسمائىل ئىبراھىم

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

小铁道游击队/刘知侠著;斯马义译.—乌鲁木齐:
新疆人民出版社,2006.5(2007.4重印)

(少年红色经典)

ISBN 978-7-228-10208-2

I.小... II.①刘...②斯... III.儿童文学—革命
故事—中国—当代—维吾尔语(中国少数民族语言)
IV.I287.5

中国版本图书馆CIP数据核字(2006)第052175号

策 划:艾克巴尔·艾力
责任编辑:艾克巴尔·艾力
责任校对:阿孜古丽·克力木

小铁道游击队(维吾尔文)

斯马义·依布拉音 译

新疆人民出版社出版

(乌鲁木齐市解放南路348号 邮编:830001)

新疆新华书店发行

新疆新华印刷二厂印刷

880×1230毫米 32开本 7.125印张 2插页

2006年7月第1版 2009年2月第2次印刷

印数:4061—8060

ISBN 978-7-228-10208-2 定价:12.50元

بۇ كىتاب 21 - ئەسىر نەشرىياتىنىڭ 2004 - يىلى 9 - ئاي 1 - نەشرى، 2004 - يىلى 9 - ئاي 1 - باسمىغا ئاساسەن تەرجىمە ۋە نەشر قىلىندى.

本书根据二十一世纪出版社 2004 年 9 月第 1 版，2004 年 9 月第 1 次印刷本翻译出版。

پىلانلىغۇچى: ئەكبەر ئېلى
مەسئۇل مۇھەررىرى: ئەكبەر ئېلى
مەسئۇل كوررېكتورى: ئارزىنگۈل كېرەم

شاكىچىك تۆمۈر يول پارتىزانلىرى

تەرجىمە قىلغۇچى: ئىسمائىل ئىبراھىم

*

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى 348 №)
شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسىدىن تارقىتىلدى
شىنجاڭ شىنخۇا 2 - باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى

فورماتى: 880×1230 مىللىمېتىر، 1/32

باسما تاۋىقى: 7.125 قىستۇرما ۋارىقى: 2

2006 - يىلى 7 - ئاي 1 - نەشرى

2009 - يىلى 2 - ئاي 2 - بېسىلىشى

تراژى: 4061—8060

ISBN 978 — 7 — 228 — 10208 — 2

باھاسى: 12.50 يۈەن

كىرىش سۆز

«ئۆسمۈرلەر ئۈچۈن ئىنقىلابىي ئوقۇشلۇق» ناملىق بۇ مەجمۇئە «ئەدەبىي ھېكايىلەر» ۋە «قەھرىمانلار ھەققىدە ھېكايىلەر» دىن ئىبارەت ئىككى تۈركۈمگە بۆلۈنىدۇ. ئالدىنقى تۈركۈم - دىكىلىرى ئىجادىي ئەدەبىي ئەسەرلەر، كېيىنكى تۈركۈمدىكىلىرىنىڭ كۆپىنچىسى رېئال شەخسلەر ھەققىدىكى خاتىرىلەردۇر. ئالدىنقى ئەسىرنىڭ 50 - ، 60 - يىللىرىدىن بېرى، پۈتكۈل جەمئىيەت، بولۇپمۇ ياشلار - ئۆسمۈرلەر بۇ ئەسەرلەردىكى قەھرىمانلارنىڭ مەيلى بەدىئىي ئوبرازغا بولسۇن ياكى تۇرمۇشتىكى ئەسلىي قىياپىتىگە بولسۇن، ئىزچىل چوقۇنۇپ ۋە ئۇلارنى چوڭقۇر ياد ئېتىپ كەلدى. قەھرىمانلارنىڭ باتۇرانە ئىش - ئەزىلىرى نەچچە ئەۋلاد كىشىلەرگە تەسىر كۆرسىتىپ، ئۇلارنىڭ مەنىۋى تۇۋرۇكىگە ۋە ھەرىكەت ئۆلچىمىگە ئايلاندى.

بۇ مەجمۇئەگە جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى رەھبەرلىرىدىكى ئىنقىلابىي ئۇرۇش يىللىرىدا كۈچلۈك تەسىر قوزغىغان قەھرىمانلار ھەققىدىكى ھېكايىلەر ۋە ئالاقىدار ژانىرلاردىكى ئەڭ ۋەكىللىك خاراكتېرگە ئىگە ئەدەبىي ئەسەرلەر تاللاپ كىرگۈزۈلدى. بۇ ئەسەرلەردە ئىنقىلابىي خەلقنىڭ ئاجايىپ ئەقىل - پاراسىتى، باتۇر - قەيسەرلىكى نامايان قىلىنىدۇ، ۋە تەنپەرۋەرلىك، ئىنقىلابىي قەھرىمانلىقتىن ئىبارەت تارىخىي ئاڭ كۈچلۈك تەشۋىق قىلىنىدۇ. پېرسۇناژلارنىڭ خاراكتېرى روشەن، ھېسسىياتى

ساددا ھەم كۈچلۈك، ۋەقەلىكى ئېنىق ھەم چۈشىنىشلىك، توقۇ - نۇشى جىددىي ھەم كەسكىن، تىلى جانلىق ھەم ئاممىباپ، ئۇسلۇبى ساغلام ھەم يارقىن، بۇ ئەسەرلەرنىڭ ھەممىسى ھەققانىيەت رەزىل - لىك ئۈستىدىن غالىب كېلىش بىلەن تاماملىنىدۇ، پېرسۇناژلار - نىڭ تەقدىرى دۆلەتنىڭ، مىللەتنىڭ تەقدىرىگە زىچ باغلىنىدۇ. بۇ ئەسەرلەر ھەقىقىي تارىخ ئاساسىدا يېزىلغان، ئاپتورنىڭ مۇكەممەل تۇرمۇش تەسىراتى، تولۇپ تاشقان ئىجادىيەت قىزغىنلىقى ۋە تاۋار ئىگىلىكى شامىلىنىڭ تەسىرىگە ئۇچرىماسلىقتەك جىددىي ئىجا - دىيەت پوزىتسىيىسى ئەسەرلەرنىڭ يېڭىلىق تۇيغۇسى ۋە ئوقۇش - چانلىقىنى تېخىمۇ ئاشۇرغان. ئەسەرلەرنىڭ روشەن دەۋر ئالاھىدى - لىكى ۋە ئوقۇرمەنلەرنىڭ زوقىنى تارتىدىغان قويۇق مىللىي ئۇس - لۇبىدىن ئۇزاق مۇددەتلىك بەدىئىي ھاياتىي كۈچ تەپچىپ تۇرىدۇ، ئۇ ئورنىنى ئىگىلىگىلى بولمايدىغان تەربىيەلەش رولىغا، ئېستې - تىك رولىغا ئىگە. مۇشۇ مەنىدىن ئېيتقاندا، بۇ ئەسەرلەرنى «ئىنقىلا - بىي ئوقۇشلۇق» دەپ ئاتاش قىلچە ئارتۇق كەتمەيدۇ.

مېڭزى: «مۇكەممەللىك گۈزەللىكتۇر» دەپتىكەن. قەھرىد - مانلارنىڭ روھىي دۇنياسى ئۇلۇغۋار غايە، مۇستەھكەم ئېتىقاد، بېرىلىپ ئىزدىنىش، غەرىزىسىز تۆھپە قوشۇش روھى ئارقىلىق تاكامۇللىشىدۇ. كوچا ناخشىلىرىنى ئېيتىپ، كارتون فىلىم، ھەجۋىي رەسىملەرنى كۆرۈپ، كومپيۇتېر ئويۇنلىرىنى ئويناپ چوڭ بولغان ئەۋلادلارنى تارىخنى چۈشىنىش، قەھرىمانلارغا يېقىن - لىشىش، مەسئۇلىيىتى ئۈستىدە ئويلىنىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلالىساق، ئۆزىمىزمۇ ئىستىقبالىمىزنى تاپقان بولىمىز، ئىن - قىلابىي ئەنئەنە ئۇلۇغ بايرىقىنى مەڭگۈ جەۋلان قىلدۇرۇپ، ئۆز - لۈكىسىز دەۋر بىلەن تەڭ ئىلگىرىلىيەلسەك، مىللىتىمىزمۇ ئۇ - مىدكە تولغان بولىدۇ.

مۇندەرىجە

1	باللارنىڭ ئىلتىجاسى
24	تۇنجى قېتىملىق رازۋېدكا
41	قورقۇپ كەتكەن شياۋيىن
51	باللارنىڭ ئارىسىغا يوشۇرۇنۇۋېلىش
72	ئالۋاستىلارنىڭ «ئۈلگىلىك يېزا» سى
84	يول باشلىغۇچى شاكىچىك
100	شياۋجۇنىڭ ھاياجانلىنىشى
110	ھەربىي ۋاگوننى قولغا چۈشۈرۈش
136	خاسىيەتلىك سەپەر
156	قامال لىنىيىسىدىن ئۆتۈش
186	چوڭ ۋە كىچىك رازۋېدكىچىلار
209	ئۇلار چوڭ بوپتۇ

1. بالىلارنىڭ ئىلتىجاسى

تۆمۈريول پارتىزانلار ئەترىتىنىڭ ئەزالىرى بالىلارغا ناھايىدە - تى ئامراق ئىدى. ئۇلار ھەربىر كەنت - مەھەللىگە بارغاندا، كەنتتىكى بالىلار بىلەن ناھايىتى ئاسانلا چىقىشىۋالاتتى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، تۆمۈريولدىكى نۇرغۇن ئىشچىلارنىڭ تۆمۈر - يول پارتىزانلىرى بىلەن ئالاقىسى ناھايىتى يېقىن بولۇپ، دائىم پويىز ئىستانسىسىدىن تۆمۈريول پارتىزانلىرىغا ئاخبارات يەتكۈزۈپ بېرەتتى، بەزىدە ئۆزلىرى ئىشتىن ئايرىلالماي قالسا ئاخىرى باراتتى بالىلىرى ئارقىلىق ئەۋەتىپ بېرەتتى. شۇنىڭ ئۈچۈن، تۆمۈريول پارتىزانلىرىمۇ پويىز ئىستانسىسىدا، دۈشمەننىڭ تايانچ پونكىتلىرىدا تۇرىدىغان تۆمۈريول ئىشچىلىرىنىڭ بالىلىرى بىلەن تونۇشۇۋالغانىدى.

تۆمۈريول پارتىزانلىرى ھەر قېتىم بىرەر كەنتكە كېلىپ تۇرغاندا، ئەتراپىغا ھەمىشە بىرمۇنچە بالىلار كېلىپ ئولتۇرۇشىۋالاتتى - دە، بىزمۇ تۆمۈريول پارتىزانلىرى ئەترىتىگە قاتناشمىز، دەپ غەلۋە قىلىشاتتى.

بىر قېتىم، تۆمۈريول پارتىزانلىرى ئەترىتى يېڭىلا دۈشمەنگە ھۇجۇم قىلىپ بولۇپ، بىر كەنتكە كېلىپ ئورۇنلىشىپ تۇرۇشىغا، بۇ بالىلار يەنە كېلىپ ئولاشتى - دە، چوڭ ئەترەت باشلىقى ليۇخوڭغا ئېسىلىپ يالۋۇرۇشقا باشلىدى:

— چوڭ ئەترەت باشلىقى، بىزمۇ قىلىپ باقايلىچۇ؟
 — نېمە قىلىپ باقماقچى؟ — دەپ سورىدى ليۇخوڭ.
 — ئالۋاستىلارغا زەربە بەرمەمدۇق! — دېدى ئۇلار.
 ليۇخوڭ كۈلۈپ كېتىپ:
 — گېپىڭلارنىڭ يوغانلىقىغا قاراڭلارچۇ! مىللىتىنىمۇ كۆ-
 تۈرەلمەيدىغان تۇرساڭلار، ئالۋاستىلارغا قانداق زەربە بېرەلەيسىز-
 لەر؟ سىلەر چوڭ بولغاندا ئاندىن بىرنېمە دېيىشەيلى! — دېدى.
 — سىلەرگە ئەگىشىپ، باشقا ئىشلارنى قىلساقمۇ بولۇۋې-
 رىدۇ، ئەمەسمۇ! پويىزغا يامىشىپ چىقىشنى بىزمۇ بىلىمىز
 جۇمۇ! — دېيىشتى ئۇلار.
 — باشقا قانداقراق ئىشلارنى قىلارسىلەر؟ — دېدى ليۇ-
 خوڭ، — سىلەر ئۆزۈڭلار بىللە ئويناۋېتىپ ئاچچىقڭلار كېلىپ
 قالسا يىغلايدىغان تۇرساڭلار، ئەمدى بىزگە قىلغىلى ئىش قالمى-
 غاندەك ھەر كۈنى سىلەرنى بەزلەپ يۈرمەمدۇق؟ سىلەر بىزگە
 ئەگىشىپ يۈرسەڭلار، ئالۋاستىلار قوغلاپ كېلىپ قالسا سىلەرنى
 يۈدۈپ يۈرمەمدۇق تېخى! — مۇشۇ يەرگە كەلگەندە، ئۇ قاشلىرى-
 نى ئۇچۇرۇپ تۇرۇپ كەسكىن ھالدا: — بولمايدۇ! — دەۋەتتى.
 — بولمىسىمۇ بولغۇزىمىز، ئىشقىلىپ، بىزنىڭ ئەگەشكە-
 نىمىز ئەگەشكەن! — دېيىشتى بالىلار.
 بۇ چاغدا، بالىلارنىڭ ئارىسىدىكى قاشلىرى قويۇق، كۆزى
 چوڭ، بويى ئانچە ئېگىز ئەمەس، 12 - 13 ياشلاردىكى شياۋجاڭ
 ئىسىملىك بىر بالا ھەمراھلىرىنىڭ ئوتتۇرىسىدىن سىقىلىپ
 ئالدىغا ئۆتۈپ، تۇمشۇقلىرىنى ئۇچلىغىنىچە ھەمراھلىرىغا:
 — ئۇلار قەيەرگە بارسا، بىزمۇ شۇ يەرگە بارىمىز! — دېدى.
 شياۋجاڭنىڭ گېپىنى ئاڭلاپ، ھەمراھلىرىنىڭ ھەممىسى
 ئۇنىڭغا قوشۇلۇپ:

— توغرا، ئەگىشىپ بارىمىز — دەپ چۇرقىراشتى.
 شۇ گەپلەر بولۇۋاتقاننىڭ ئۈستىگە شياۋبو كەچلىك تامىقىدىن
 نى كۆتۈرۈپ كىرىپ قالدى. ليۇخوڭ كۆكەمىلىك قىلىپ كەت-
 مەيۋاتقان بۇ بالىلارغا بىر قاراپ قويۇپ، شياۋبونى بېرىپ ئازراق
 قورۇما تەييارلاپ كېلىشكە بۇيرۇدى. ئاندىن يەنە بالىلارغا:
 — ھازىرچە بۇ يەردە قېلىپ تاماق يەڭلار، — دېدى.
 ، شۇنىڭ بىلەن شياۋجاڭ ۋە ئۇنىڭ شاكىچىك ھەمراھلىرى
 تۈزۈت قىلىپ ئولتۇرمايلا تاماققا تۇتۇندى. ئۇلار «تەمىنات» (قە-
 سىملارغا بېرىلىدىغان ئاشلىق ۋە ئوزۇق - تۈلۈك) قا ئاغزىمىز
 تەگكەن ئىكەن، بۇ چوڭ ئەرەت باشلىقى ليۇخوڭنىڭ بىزنى
 قوشۇندا ئېلىپ قېلىشقا ماقۇل بولغانلىقى، دەپ ئويلاشقان بول-
 غاچقا، تاماقنى تازا ئىشتىھا بىلەن يېيىشۋاتاتتى. ئەمەلىيەتتە،
 نەدىمۇ ئۇنداق ئىش بار دەيسىلەر! ليۇخوڭ تاماق يېگەچ، مانا بۇ
 كاج ھەم زېرەك بالىلارغا قانداق تاقابىل تۇرۇش كېرەكلىكى
 ھەققىدە باش قاتۇرۇۋاتاتتى. گەرچە ئۇ بالىلارنىڭ تەلىپىگە قو-
 شۇلالمايدىغان بولسىمۇ، بىراق، كۆڭلىدىكى گەپنى قىلغاندا، ئۇ
 بۇ بالىلارغا بەكمۇ ئامراق ئىدى! ئۇ بۇ بالىلارنىڭ باتۇرلۇقىغا،
 كەلگۈسىدە چوقۇم قالتىس ياراملىق پارتىزانلاردىن بولۇپ چى-
 قىدىغانلىقىغا تامامەن ئىشىنىتتى. ئەمما، ھازىر ئۇلارنىڭ يېشى
 بەك كىچىك بولغاچقا، ئۇلارنى ھەرقانچە ياخشى كۆرگىنى بىلەن-
 مۇ، ئۇلارنىڭ تەلىپىگە قوشۇلالمايتتى. چۈنكى، نېمىلا دېگەندى-
 لەن ئالۋاستىلار بىلەن جەڭ قىلىش ئاسان ئىش ئەمەس - تە!
 كەچلىك تاماقنى يەپ بولغاندىن كېيىن ئۇ يەنە چىرايلىق
 گەپلەر بىلەن ئۇلارغا قايتىپ كېتىش توغرىسىدا نەسىھەت قىل-
 دى. شياۋجاڭ قاشلىرىنى يىمىرىپ، قارا قاتەك كۆزلىرىنى
 چەكچەيتىپ، تۈمشۈقلىرىنى ئۇچلاپ:

— بىز تەمىناتتىن بەھرىمەن بولۇپ بولدۇق. كەتمەيمىز! — دېدى.

ليۇ خوڭنىڭ ھەرقانچە نەسىھەت قىلغىنى بىلەنمۇ، بالىلار يەنىلا كەتمىدى. ئۇلارنىڭ پوزىتسىيىسى ناھايىتى قەتئىي ئىدى. ناھايىتى كەچ بولۇپ كەتكەنىدى. ھەر ۋاقىت يۈز بېرىپ قېلىش ئېھتىمالى بولغان جەڭگە تاقابىل تۇرۇش ئۈچۈن، ليۇخوڭ ئارام ئېلىشقا تەييارلاندى. شياۋبو تالادىن ئازراق شال پاخىلى ئەكىرىپ، چوڭ ئەترەت باشلىقىغا ئۇخلايدىغان ئورۇن تەييارلاپ بەردى. ليۇخوڭ بىر ئەسنۋېتىپ بالىلارغا:

— بۈگۈنچە بۇ يەردە بىر ئاشام ئۇخلاپ، ئەتە ئۆيۈڭلارغا كېتىڭلار! — دېدى — دە، ئارقىدىنلا شياۋبوغا بالىلارغا ئۇخلايدىغان جاي ھازىرلاپ بېرىشنى تاپىلدى.

شياۋبو بۇ بالىلارنى ئۆي ئىگىسىنىڭ قاراڭغۇ ھەم تار ئاش-خانا ئۆيىگە باشلاپ كىرىپ، ئۇلارغا ياردەملىشىپ، ئازراق شال پاخىلى ئەكىرىپ ئوچاقنىڭ ئالدىغا سالغىنىچە كۈلۈپ تۇرۇپ:

— ھازىرچە مۇشۇ يەردە بىر كېچە قونۇڭلار! سىلەر شا كىچىكلەر پارتىزانلىق قىلىشنى شۇنچە ئاسان ئىش دەپ قالغان ئوخشىماسلىرىمۇ؟ بۇ يەردە ئۆيۈڭلاردىكىدەك ئىسسىق يوتقان يوق — جۈمۇ، قار ياغقان بەزى چاغلاردا تېخى قارنىڭ ئىچىگە كىرىپ ئۇخلايدىغان ئىشمۇ بار! — دېدى.

ئۇ يەرگە ئورۇن راسلاپ بولغاندىن كېيىن بالىلارغا يەنە مۇنداق دېدى:

— ھازىر ئاستىڭلارغا سېلىپ راھەتلىنىپ ئۇخلايدىغان پا-خال بار ئىكەن. ئىتتىك يېتىپ ئۇخلاڭلار. سېلىنچا بار بولغىنى بىلەن يېپىنچا، ياستۇق يوق، ھويلىدىن خىش تېرىپ كىرىپ ياستۇق قىلساڭلار بولىدۇ.

شياۋ جاڭ گەپنىڭ ئۇرانىدىن شياۋبونىڭ بۇ گەپلىرى چوڭ ئەترەت باشلىقىغا ھەمدەملىشىپ، ئۆزلىرىنى قايىل قىلىش ئۈچۈن قىلغانلىقىنى چۈشىنىپ:

— بىز قورقمايمىز، سىلەر چىدىيالىغاندىكىن، بىزمۇ چىدىيالايمىز! — دېدى.

بالىلار شۇنداق دېگەچ، خۇددى چوڭ ئەترەت باشلىقى لىيۇ خوڭغا ئوخشاش بېشىغا خىشنى ياستۇق قىلىپ، چاپىنىنى سېلىپ ئۈستىگە يېپىپ، پاخال ئۈستىدە تۈگۈلۈپ ياتقىنىچە ئۇخلاپ قالدى.

تۈن نىسپى بولغاندا، لىيۇخوڭ بىر نەچچە پاي ئوق ئاۋازىدىن چۆچۈپ ئويغاندى — دە، لىككىدە ئورنىدىن تۇرۇپ، يېنىدىكى شياۋبونى تۇرتۇۋىدى، شياۋبو ھوشيارلىق بىلەن ئورنىدىن قوپتى. ئۇلار يېلىدىن تاپانچىلىرىنى سۇغۇرۇپ ئالدى. لىيۇخوڭ نەپسىنى قىسىپ، مەڭزىنى ئىشىكىنىڭ رامىغا يېقىپ تۇرۇپ، ھويلىدىكى شەپىگە قۇلاق سالغاندىن كېيىن، ئىككى سەكرەپلا ھويلىدىكى يارغۇنچاق سۇپىسىنىڭ ئارقىسىغا ئۆتتى. شياۋبومۇ ئۇنىڭ ئارقىسىدىن سەكرەپ چىقىپ كەتتى.

لىيۇخوڭ ئوق ئاۋازىنىڭ بۇ يەردىن 3 - 4 چاقىرىمچە يىراقتىكى غەربىي - شىمال تەرەپتىن ئاڭلىنىۋاتقانلىقىنى بىلىپ تېخىمۇ جىددىيلىشىپ كەتتى. چۈنكى، ئۇنىڭ بىر شۆبە ئەترىتى شۇ يەردە ھەرىكەت قىلىۋاتقان بولۇپ، شۇ تاپتا دۈشمەننىڭ ئۈشتۈمۈتۈ ھۇجۇمىغا ئۇچرىغاندەك قىلاتتى. لىيۇخوڭ دەرھال كۆل بويىدىكى ئەترەت ئەزالىرىنى توپلاپ، ياردەمگە بېرىشقا ھازىرلاندى.

لىيۇخوڭ شياۋبو بىلەن پاكار سوئال تامىدىن ئارتىلىپ ئۆتۈپ بۇ يەردىن كېتىشكە تەمىنلىۋېتىپ، ھېلىقى پارتىزانلار ئەترىتى.

تىگە قاتنىشىشنى تەلەپ قىلغان بىرنەچچە بالىنى ئېسىگە ئال-
دى؛ ئۇ چوڭقۇر مېھرىبانلىق بىلەن ئاشخانا ئۆي تەرەپكە قاراپ،
بالىلارنىڭ يېنىك خورەك ئاۋازىنى ئاڭلىدى. ئۇ: ئۇلارنى ئويغات-
قاننىڭ نېمە پايدىسى بار؟ تىنچ يېتىپ ئۇيقۇسىنى ئۇخلاۋەر-
سۇن، — دەپ ئويلىدى — دە، قولى بىلەن سوكال تامغا تايىنىپ،
بىر كۈچەپلا سەكرەپ چىقىپ كەتتى ۋە شياۋبو بىلەن بىللە
جىددىي كۈرەشكە ئاتلىنىش ئۈچۈن، تون قاراڭغۇلۇقى ئىچىگە
كىرىپ كەتتى.

ئۈچىنچى كۈنى ئۇلار مەخپىي ھالدا ۋېيشەنخو كۆلى بويىدە-
كى بىر كىچىك كەنتكە كېلىپ ئەمدىلا ئورۇنلىشىپ تۇرۇشىغا،
بالىلار ئۇلارنى يەنە ئورنىۋالدى.

ئۇلار ئۆز ھەرىكىتىنى ئالۋاستىلاردىن يوشۇرالمىغان بىلەن
كەنتتىكى بالىلارنىڭ كۆزىدىن زادىلا يوشۇرالمىدى.

بۇ قېتىم كەلگەنلەر بىر توپ بالا ئەمەس، ئۇچلا، يەنە ئال-
دىنىقى قېتىم پارتىزانلار ئەترىتىگە قاتنىشىمىز دەپ تازا چىڭ
تۇرۇۋالغان ھېلىقى ئۈچ بالا ئىدى. ئۇلارنىڭ ئارىسىدا ئەلۋەتتە
شياۋ جاڭمۇ بار ئىدى. يەنە شياۋبو بىلەن شياۋ يىنمۇ بار ئىدى.
ئۇلار چوڭ ئەترەت باشلىقى ليۇ خوڭنى كۆرۈپلا ئۇنىڭدىن ئاغرد-
نىشقا باشلىدى:

— ھېلىقى كۈنى كەچتە سىز نېمىشقا ئون — تىن چىقارماي
غىپىپىدىلا تىكىۋەتتىڭىز؟ نېمىشقا بىزنى بىللە ئېلىپ كەتمىدە-
ڭىز؟

— سىلەرنى بىللە ئېلىپ كەتسەم، دۈشمەن بىلەن جەڭ قى-
لىشقا پۈتلىكاشاڭ بولمامسىلەر؟ — دېدى ليۇخوڭ.

— بىز سىلەرگە ئاۋازچىلىك تېپىپ بەرمەيمىز، — دېدى
شياۋ جۇ قايل بولماي، — بىزنى قوبۇل قىلىڭا !

— ئاۋازچىلىك تېپىپ بەرمەيمىز؟ ئوق ئاۋازى چىقىشى بىلەن تەڭلا يىغلىغىلى تۇرساڭلار، تۈگەشكىنىمىز شۇ — دە! — دېدى ليۇخوڭ.

شياۋ يىن كالپۇكىنى چىشلەپ قويۇپ:
— يىغلىمايمىز، ھەرگىز يىغلىمايمىز! — دېدى.
شياۋ جياڭ ئالدىغا بىر قەدەم مېڭىپ ليۇ خوڭنىڭ قولىنى تارتىپ تۇرۇپ گەپ قىلدى:

— ئىشەنمىسىڭىز كېيىن سىناپ بېقىڭ!
بۇ ئۈچ شاكىچىك ليۇخوڭ بىلەن يەنە كەچ كىرگۈچە ئېيى- تىشتى، ئاغزى قۇرۇپ كەتكۈچە شۇنچە نەسىھەت قىلىسمۇ ئۆي- لىرىگە قايتىشقا زادىلا ئۈنمىدى. ليۇخوڭ ئامال قىلالماي، ئاخىرى شياۋبوغا ئۇلارنى باشقا بىر ئۆيگە ئاچىقىپ ئورۇنلاشتۇ- رۇپ قويۇشقا بۇيرۇدى. بىراق، ئۇلار ئۈچەيلەن ئالدىنقى كۈنى كېچىدىكى ساۋاقنى ئېسىدە تۇتقاچقا، ھەرقانچە گەپ قىلغان بى- لەنمۇ باشقا بىر ئۆيگە كىرىپ ئۇخلاشقا ئۈنماي تۇرۇۋالدى. ئۇلار ليۇ خوڭنىڭ ئۆزلىرىنى يەنە بىر قېتىم تاشلاپ كېتىپ قېلىشىدىن ئەنسىرەپ، ليۇخوڭ بىلەن بىر يەردە ئۇخلايمىز، دەپ تۇرۇۋالدى.

نەتىجىدە ئۇلار راستتىنلا ليۇ خوڭنىڭ يېنىدا ياتتى. ئۇخلاش ئالدىدا شياۋ جياڭ يەنە شياۋ جۇ بىلەن شياۋ يىنغا قاراپ پىچىرلىدى:

— بەك قاتتىق ئۇخلاپ كەتمەڭلار! سەگەكرەك بولۇڭلار، بۇ قېتىم ئۇلارنى يەنە قاچۇرۇپ قويمايلى!

بۇ كېچىدە ئۈچەيلەن ناھايىتى تاتلىق ئۇخلىدى، چۈنكى، ئۇلار ئاخىرى ئۆزلىرى تولىمۇ ھەۋەس قىلىدىغان، دۈشمەنلەرنى قىرىش ماھىرى بولغان قەھرىمان بىلەن بىللە بولغانىدى.

بىراق، ليۇ خوڭنىڭ ئۆزلىرىنى يەنە تاشلاپ كېتىپ قېلىشىدىن ئەنسىرەپ، يەنە ناھايىتى سەگەكلەك بىلەن ئۇيقۇلۇق ھالدا ليۇ خوڭنى ئاستالا كېتىپ قالمىسۇن، دەپ پات - پاتلا كىچىككىنە بۇدۇرۇق قوللىرى بىلەن ئۇنى تۇتۇپ قوياتتى.

شياۋ جاڭ ئۇيقۇلۇق ھالدا ئەڭ ئاخىرقى قېتىم قولىنى ئۈزۈتىپ ليۇ خوڭنى تۇتۇپ باقمىقى بولغاندا، قولىغا ھېچنەمە ئۇرۇنمىدى. بۇ چاغدا ھويلىدىن قۇلاقنى پاك قىلغۇدەك قاتتىق ئوق ئاۋازى ئاڭلاندى. ليۇخوڭ ئاللىقاچان ئورنىدىن قوپۇپ بولغانىدى. سىرتتا پوستتا تۇرۇۋاتقان شياۋبو ئىشكىنى ئىتتىرىپ كىرىپلا:

— دۈشمەنلەر كەلدى! — دېدى - دە، ئارقىغا بۇرۇلۇپلا دۈشمەنگە زەربە بېرىش ئۈچۈن ھويلىغا چىقىپ كەتتى. شياۋبو - نىڭ قولىدىكى 20 پاي ئوق يەيدىغان مائۇزېر تاتاتلاپ سايىراپ كەتتى.

ليۇخوڭ قورالنى چىقىرىپ ئۆيدىن ئېتىلىپ چىقىشقا تەمىشلىۋاتقاندا، شياۋ جاڭ شياۋ جو، شياۋ يىننى تۇرتۇپ ئويغىدى. تىپ بولغان بولۇپ، ئۈچەيلەن ليۇ خوڭغا ئېسىلىپ: — چوڭ ئەترەت باشلىقى، بىز قانداق قىلىمىز؟ — دەپ سورىدى.

ليۇخوڭ ئېڭىشىپ تۇرۇپ، قولى بىلەن ئىچكەركى ئۆيىنى جونۇپ كۆرسىتىپ ئاستاغىنە:

— دەرھال ئۆي ئىگىسى موماينىڭ ئۆيىگە كىرىپ مۆكۈنۈ - ۋېلىڭلار! — دېدى - دە، شارىتىدە ھويلىغا چىقىپ كەتتى.

بۇ چاغدا 5 - 6 دۈشمەن ھويلىنىڭ دەرۋازىسىنى بۇزۇپ «تىرىك تۇتايلى، تىرىك تۇتايلى!» دېگىنىچە باستۇرۇپ كىردى. ليۇخوڭ قورالنى كۆتۈرۈپ: «پاك، پاك» قىلىپ بىر تىزىق ئوق -

نى ئېتىۋەتتى. دۈشمەنلەرمۇ دەرۋازا يېنىغا ئۇزۇنسىغا، توغرىد-
سىغا يېقىلدى. ئەمما، ئارقىدىكى دۈشمەنلەر يەنە يۇپۇرۇلۇپ كې-
لىپ دەرۋازىنى قامال قىلىۋالدى. ليۇخوڭ شياۋبونىڭ پېشىنى
تارتىپ، ئۇنىڭ بىلەن چېپ تەرەپتىكى پاكار تامغا ياماشتى.
شياۋبو تام بېشىغا چىقىپ، قاراڭغۇلۇق ئىچىدە، دۈشمەننىڭ
ھويلىغا قارىتىپ ئوق ئېتىۋاتقانلىقىنى بايقىدى - دە، بىر تال
قول بومبىسىنى ئاتتى. «گۇم» قىلغان غايەت زور پارتلاش ئاۋازى
بىلەن تەڭ كۆتۈرۈلگەن ئىس - تۈتەكتىن پايدىلانغان ليۇخوڭ
بىلەن شياۋبو غىچىپىدىلا تامنىڭ سىرتىغا سەكرەپ چۈشۈپ، ئوق
ئۈزگەچ كەنت سىرتىغا قاراپ يۈگۈرۈپ كەتتى.

كەنتتىكى ئوق ئاۋازى تازا ئەۋجىگە چىقىپ، ئالۋاستىلار
مىللىتىنىڭ نەيزىسىنى دېۋەيلەپ كوچىلارنى ئاخشۇرۇپ يۈرگەن
چاغدا، ليۇخوڭ بىلەن شياۋبو زۇلمەت كېچە قاراڭغۇلۇقىدىن
پايدىلىنىپ، دۈشمەنلەر قورشاۋغا ئېلىۋالغان كەنتتىن ئاللىقا-
چان قېچىپ چىقىپ، كەنتنىڭ چەت - ياقىسىدىكى زىرائەت
ئېتىزلىقىغا كىرىپ كۆزدىن غايىب بولغانىدى.

ليۇخوڭ يىراقتىكى كەنتتە پاراسلاپ ئېتىلىۋاتقان ئوق
ئاۋازىغا قۇلاق سالغىنىچە، بىر قىرنىڭ ئۈستىدە ئولتۇرۇپ سە-
رەڭگىسىنى ئېلىپ، تاماكىسىنى تۇتاشتۇرۇپ، جىممىدە بوغۇنۇپ
ئولتۇرۇپ چېكىۋاتاتتى. شياۋبومۇ چوڭ ئەترەت باشلىقىنىڭ
چىرايىنىڭ تۇتۇلۇپ كەتكەنلىكىنى كۆرۈپ، بىئارام بولغان ھالدا
ليۇ خوڭنىڭ يېنىغا كېلىپ ئولتۇرۇپ، ليۇ خوڭنىڭ چىرايىغا
كۆيۈنگەن ھالدا قاراپ قويۇپ:

— چوڭ ئەترەت باشلىقى، نېمە بولىدىڭىز؟ مەجەزىڭىز يوق.

مۇ - يا؟ — دەپ سورىدى.

ليۇ خوڭ جەڭ قىلىشقا كەلگەندە، ئەزەلدىنلا ناھايىتى باتۇر

ئىدى، ئوق ئاۋازىنى ئاڭلىسىلا ۋۇجۇدى كۈچ - غەيرەتكە توشاتتى. ئۇنداق بولسا نېمىگە يەنە شۇنچە بىئارام بولىدىغاندۇر؟ ئۇ شياۋبونىڭ گېپىنى ئاڭلاپ، تاماكا ئىسسىنى ئىچ - ئىچىدىن چىقىرىپ قاتتىق پۇۋلەپ قويۇپ بېشىنى چاپقىدى:

— ئۇنداق ئەمەس، مەن ھېلىقى بىرنەچچە بالىنى ئويلاۋاتىمەن، مەن، ئۇلارنى ئالۋاستىلارغا ئۇچراپ قالمىغىدى، دەپ تولىمۇ ئەنسىرەۋاتىمەن!

— ئۇلارنىڭ ئالۋاستىلارغا يولۇقۇپ باققىنىمۇ بىر ھېساب - تا ياخشى، ئىشنىڭ يامانلىقىنى بىلسە، كېلەر قېتىم يەنە كېلىپ ئېسىلىۋېلىشقا پېتىنالمىدىغان بولىدۇ! — دېدى شياۋبو.

— مەسىلىگە بۇنداق قارىساق بولمايدۇ، — دېدى ليۇخوڭ، — ئۇلارنىڭ ھەممىسى ياخشى بالىلار! ياخشى بولسۇن، يامان بولسۇن، بىز ھامان ئۇلارغا مەسئۇل بولۇشىمىز كېرەك. ئەتە ئۇ يەرگە ئادەم ئەۋەتىپ رازۇڭدا قىلىپ باقايلى. بۇ بىرنەچچە بالىنى ھەرگىز زىيان - زەخمەتكە ئۇچرىتىپ قويۇشقا بولمايدۇ، — ليۇخوڭ گېپىنى توختىتىپ شياۋبو بىلەن بىللە چىغىر يولىنى بويلاپ، تۈندىكى قاراڭغۇلۇق ئىچىدە كۆل بويىغا قاراپ يۈرۈپ كەتتى.

ئەتىسى ليۇخوڭ شياۋبونى تۈنۈگۈن چۈشكۈن قىلغان جايغا بېرىپ، شياۋ جاڭ قاتارلىق بالىلارنىڭ دېرىكىنى بىلىپ كېلىشكە بۇيرۇدى. بىراق، شياۋبو كەنتتىن چىقار - چىقمايلا شياۋ جاڭ، شياۋ جۇ ۋە شياۋ يىنغا دوقۇرۇشۇپ قالدى. ئۇلار شياۋبونى كۆرۈپلا ئوغلانلار دەك قىيغىتىپ، سەكرەپ كېلىپ، ئۇنىڭغا ئۆزلىرىنى ئاتتى. شياۋبومۇ ناھايىتى يېقىنچىلىق بىلەن ئۇلارنى ليۇخوڭ بىلەن كۆرۈشتۈرۈش ئۈچۈن باشلاپ ماڭدى. بالىلارنى كۆرۈپلا ليۇخوڭنىڭ چېھرىسىگە كۈلكە ياماشتى،